

Georgië

Algemeen

Georgië is een land in de Zuidelijke Kaukasus en ligt op het grensvlak van Oost-Europa en West-Azië. Het grenst aan Rusland, Turkije, Armenië, Azerbeidjan en de Zwarte Zee. De hoofdstad is Tbilisi.

Het land telt 3,7 miljoen inwoners. Ze zijn in meerderheid christelijk en behoren hoofdzakelijk tot de Georgisch-Orthodoxe Kerk (83%).

Tussen 1921 en 1991 was het één van de vijftien republieken van de Sovjet-Unie. Op 9 april 1991 verklaarde het zich onafhankelijk als Republiek Georgië

Het land is o.m. lid van de VN, de Raad van Europa, de OVSE, de Organisatie voor Economische Samenwerking in het Zwarte Zeegebied. Sinds 2008 is Georgië een officieel aspirant-lid van de NAVO.

Etymologie

De Georgiërs noemen hun land Sakartvelo. De naam is afgeleid van de legendarische figuur Kartlos, kleinzoon van de Bijbelse Jafet, die beschouwd wordt als de vader van alle Georgiërs. 'Sakartvelo' bestaat uit twee delen, waarbij de stam kartveli-i de beschrijving is van de bewoners in het centraal gelegen Kartli-Iberië in de klassieke oudheid. De oude Grieken en de Romeinen noemden het oostelijke deel van Georgië Iberië en het westen Colchis.

De internationaal gebruikte naam Georgië komt van de hellenistische term (Oudgrieks: Γεωργία), afgeleid van Georgios (Grieks: Γεώργιος), wat boer betekent. Georgië betekent dus boerenland.

Het Perzische Virshan betekent land van de wolf, verwijzend naar de grijze wolf die er nog steeds leeft.

Geschiedenis

Sinds het paleolithicum wordt het gebied van Georgië bewoond maar de ontwikkeling van de Georgische natie begon in de oudheid.

Het gebied bestond sindsdien uit verschillende koninkrijken en vorstendommen en was zelden een staatkundige eenheid.

Rond het jaar 1000 werden de verschillende koninkrijkjes verenigd tot 1 koninkrijk Georgië. Het werd een regionale macht die rond 1200 onder koningin Tamar zijn hoogtepunt kende. De Georgische cultuur, vooral literatuur, schilderkunst en architectuur, kende vanaf het einde van de 10e eeuw tot het midden van de 13de eeuw een periode van bloei en wordt de Georgische Gouden Eeuw genoemd.

Het Lichigebirge vormde een natuurlijke scheiding tussen West- en Oost-Georgië en de stroomgebieden van de rivieren Rioni en Mtkvari. Dit was bepalend voor de grenzen van de verschillende staatjes en de invloedssferen van overheersers zoals de Perzen, Ottomanen en Russen.

In de loop van de 19de eeuw werd het gebied veroverd door de Russische tsaren. Na WO I werd het even een onafhankelijke republiek (tot 1921). Nadien werd het weer opgenomen in de nieuwe USSR. Van dan af werd het gerussificeerd en werd de economie en de cultuur volledig geschoeid naar Russische leest; er kwamen regelmatig nationalistische opstanden voor.

Na 1989 probeerde het land onafhankelijk te worden. Op 9 april 1991 riep Georgië zijn onafhankelijkheid uit middenin een tumultueuze periode, gekenmerkt door burgeroorlog (in Zuid-Ossetië), corruptie, misdaad en enorm economisch verval. Op 26 mei 1991 werd Zviad Gamsachoerdia gekozen tot president van Georgië. Zijn autoritaire koers leidde al snel tot conflicten in zijn regering en hij werd tijdens een bloedige staatsgreep rond nieuwjaar 1992 afgezet.

De voormalige Sovjet-buitenlandminister Edoeard Sjevardnaze werd door de coupplengers naar Georgië gehaald om het land te leiden. De reputatie van Sjevardnaze onder Michael Gorbatsjov gaf internationaal vertrouwen in de jonge republiek. Georgië werd snel algemeen erkend en trad toe tot internationale organisaties, zoals de VN.

In juni 1992 werd een vredesbestand gesloten rond Zuid-Ossetië, maar een maand later brak in Abchazië een burgeroorlog uit die ruim een jaar duurde. Het leidde tot een massa-exodus van honderdduizenden Georgiërs uit Abchazië.

Eind 1993 trad Georgië met tegenzin toe tot het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS), nadat Sjevardnaze een deal had gesloten met de Russische president Boris Jeltsin voor militaire assistentie tegen een gewapende rebelle van Gamsachoerdia en zijn aanhangers. In augustus 1995 werd een nieuwe grondwet aangenomen en breidde Sjevardnaze zijn macht uit.

Het land had een zeer corrupte reputatie, er waren grote problemen met de voorzieningen zoals energie, de economie kwam niet op gang, er heerste grote werkloosheid en armoede, en verkiezingen kregen een toenemend frauduleus karakter. Verschillende hervormingsgezinden keerden zich tegen het bestuur van Sjevardnaze, waaronder parlamentsvoorzitter Zoerab Zjvania en justitieminister Micheil Saakasjvili. Aansluitend op de protesten tegen de frauduleuze parlamentsverkiezingen in november 2003 ontstond de zogenaamde 'Rozenrevolutie': Sjevardnaze werd gedwongen op te stappen en Saakasjvili werd verkozen tot nieuwe president. Zijn partij Verenigde Nationale Beweging behaalde een meerderheid in het parlement.

Radicale hervormingen werden doorgevoerd om de economie te liberaliseren en af te rekenen met de corruptie. De regering vaarde een pro-westerse koers met het oog op lidmaatschap van de NAVO en de EU. Saakasjvili wilde dat Rusland de militaire bases in Georgië zou verlaten, hij beloofde de eenheid van het land te herstellen en de afvallige gebieden weer onder controle te krijgen.

Deze pro-westerse koers leidde tot oplopende spanningen met Rusland; ook de belofte het land te herenigen werd in Moskou met argusogen gevolgd. Rusland zag dat het Saakasjvili ernst was met zijn toezegging de territoriale integriteit te herstellen, nadat Georgië in de zomer van 2004 een mislukte poging deed het gezag

over Zuid-Ossetië te herstellen. Er kwamen verschillende Russische sancties tegen Georgië. Maar ook binnenlands liep Saakasjvili tegen problemen aan. Zijn hervormingen gingen snel, kritische geluiden werden meer en meer gesmoord, de populariteit van de president daalde.

Toen in winter 2008 westerse landen de onafhankelijkheid van Kosovo erkenden en Georgië en Oekraïne kort daarna een uitnodiging kregen van de NAVO om op termijn lid te worden, liepen de spanningen rond Abchazië en Zuid-Ossetië snel op. Dit culmineerde in augustus 2008 in de Russisch-Georgische Oorlog die na vijf dagen eindigde met een door de EU bemiddeld staakt-het-vuren. Kort na de oorlog erkende Rusland de onafhankelijkheid van Zuid-Ossetië en Abchazië en stationeerde duizenden militairen in de gebieden. Sindsdien beschouwt Georgië ze onder Russische bezetting. Een rapport van de EU concludeerde in 2009 dat de Osseten zich tijdens en na de oorlog schuldig hadden gemaakt aan grootschalige etnische zuiveringen. Het rapport sprak Rusland aan op haar verantwoordelijkheid als partij hierin en sprak de Georgiërs vrij van aantijgingen van genocide.

Na deze desastreus verlopen oorlog werd de aandacht verlegd naar integratie met de Europese Unie, wat zou leiden tot de aanvraag in 2022 van het EU-lidmaatschap. Na de ordentelijk verlopen parlementsverkiezingen in 2012 en presidentsverkiezingen in 2013, waarbij voor het eerst een democratische machtswisseling in Georgië plaatsvond, tekende het land tegelijkertijd met Oekraïne en Moldavië in juni 2014 het associatie- en vrijhandelsverdrag met de EU en volgde in 2017 visumvrij reizen met de Europese Schengenzone.

De regerende partij Georgische Droom won op de golf van pro-EU beleid ook de verkiezingen van 2016 en 2020. Met de jaren kwamen er echter steeds meer signalen van zogeheten 'state capture' door oligarch Bidzina Ivanisjvili, de man achter de Georgische Droom. Hij vervulde geen officiële politieke functie maar oefende wel macht en invloed uit over alle lagen van de staat. De regering vroeg in maart 2022 in navolging van Oekraïne het EU lidmaatschap aan, maar de EU gaf de Georgische regering huiswerk mee voor de kandidaatsstatus, waaronder het aanpakken van de invloed van Ivanisjvili. De teleurstelling onder de bevolking was groot. Ruim 80% van de Georgiërs wil dat het land lid wordt van de EU.